

ΑΡΗ 311 Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική και Σύγχρονοι Προβληματισμοί
Εαρινό Εξάμηνο 2016, Διδάσκων: Δρ. Μαρία Φιλοκύνπου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Ναστάσια Γεωργιάδη, Παναχιώτα Τζιούφρου, Νίκος Κυριζή

Περιεχόμενα :

Α. Εισαγωγή	τοιχοποιία / ανοίγματα / διατάξεις ανοιγμάτων	1
Β. Τοιχοποιία		2
Γ. Ανοίγματα	ανάλυση μορφολογικών στοιχείων όψεων	3
χ1.	Θύρες	4-6
χ2.	Παράθυρα	7-10
Δ. Διατάξεις ανοιγμάτων		11
δ1.	Μονώροφα οικοδομήματα	12
δ2.	Μονώροφες οικοδομές σε συνδυασμό με Διώροφες	13
δ3.	Διώροφα οικοδομήματα	14
δ4.	Υπαιθριός χώρος & μετέπειτα η κατοικία	15-16
Ε. Συμπεράσματα		17-19
Ζ. Βιβλιογραφία		20

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [Α.] Εισαγωγική (τοιχοποιία / ανοίγματα / διατάξεις ανοιχμάτων)

Το **Μένοκο** βρίσκεται 20 χιλιόμετρα δυτικά της Λευκωσίας, στο ενδιάμεσο των χωριών Παλιμετόγιο, Ακακίου και Περιστέρνας. Περιβαρβαίνοντας κανείς στο Μένοκο, συναντά αρχικά την εκκλησία των Αγίων Κυπριανού και Ιουστίνης με το επιβλητικό καμπαναριό της, τον παραδοσιακό αλλά και παράλληλο το πιο σύγχρονο οικισμό που συνυπάρχουν αρμονικά. Συνεχίζοντας κανείς την περιδιάβαση του, θα δει τον ποταμό του Ακακίου, τα απομεινάρια παλιών νερόμυλων, τις καλλιέργειες των εσπεριδοειδών, λογαχνικών, ελιών και σιτηρών καθώς και μερικά αιωνόβια ελαιόδεντρα.

Ιστορικά στοιχεία

Ο αρχαιολογικός γύρος του χωριού μαρτυρεί πως από τα αρχαία χρόνια η περιοχή του χωριού ήταν κατοικημένη. Ειδικότερα, έχει ανασκαφεί ένα μικρό αγροτικό λερό με πολλά πήλινα είδωλα του δού π.Χ. αιώνα, αφιερωμένο στον θεό Βάαλ- Αμμώνα. Σύμφωνα με τη Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, ο θεός αυτός ταυτίζεται με τον κυπριακό θεο-προστάτη των βοσκών και των γεωργών, γεγονός που υποδηλώνει αφενός πως η περιοχή κατοικείτο από αγρότες- γεωργοκτηνοτρόφους και αφετέρου την επίδραση των Φοινίκων στη λατρεία του συγκεκριμένου θεού.

Αργότερα, την εποχή της βασιλείας του Πέτρου Α, το χωριό αποτέλεσε φέουδο, το οποίο άνηκε στον ευγενή Ερρίκο ντε Γιβλέτ. Στη συνέχεια, έγινε φέουδο του Ούγου ντε Λουζινιάν, του γιου του Φοίβου ντε Λουζινιάν που ήταν μέλος της βασιλικής οικογένειας της Κύπρου.

Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας (1571-1878), στο χωριό κατοίκησαν Τούρκοι, οι οποίοι αργότερα έφυγαν.

Ονομασία

Για την ονομασία του χωριού υπάρχουν διάφορες εκδοχές, από τις οποίες μάλιστα εξαρτάται και η ορθογραφία του ονόματος του, Μένικο ή Μένοκο.

Σύμφωνα με την πρώτη εκδοχή, το όνομα του χωριού συνδέεται με τον Ντομένικο που ήταν οικιστής ή ιδιοκτήτης του χωριού. Ο Γεώργιος Βουστρινιώσις υπερθεματίζει τη θέση αυτή αναφέροντας ως ιδιοκτήτη του Μένικο ντε Γιβλέτ. Αυτή, όμως, η εκδοχή συνδέεται με την εποχή της φραγκοκρατίας, χι' αυτό και χαρακτηρίζεται από τη Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια ως «επιτυχής σύμπτωση», αφού η ονομασία του χωριού είναι παλαιότερη.

Ειδικότερα, η ονομασία του χωριού, σύμφωνα με τη Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, είναι αρχαιότερη από την εποχή της φραγκοκρατίας. Προέρχεται είτε από τα βυζαντινά χρόνια και έχει ως δεύτερο συνθετικό τη λέξη οικος είτε από παλαιότερη εποχή και συνδέεται με το όνομα Μενονέας. Η τελευταία εκδοχή αυτή δηλαδή που συνδέει την ονομασία του χωριού με τον Μενονέα, ή του βασιλιά της Θήβας, Κρέοντα, φαίνεται πως επικράτησε αφού σ' αυτή βασίζεται και η γραφή του σημερινού ονόματος του χωριού (Μενοκο).

Πληθυσμός

Το Μένοκο είναι μια από τις κινδύντες της Κύπρου που κατάφεραν να συγχρατήσουν τον πληθυσμό τους. Έ' αυτό συνέβαλαν η γενίτωση της κινδύντας με την πρωτεύουσα, η εύφορη γη που ευνοεί την ενασθόληση με τη γεωργία καθώς και τα αναπτυξιακά έργα που γίνονται στην κινδύντα. Σήμερα, το χωριό έχει 1000 κατοίκους, που ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Στο πλαίσιο της ερχασίας αυτής μελετήθηκε αριθμός παραδοσιακών οικοδομών στον οικισμό του Μενοκού. Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκαν τα ιδιαιτέρως χαρακτηριστικά του οικισμού, όσο αφορά την τοιχοποιία και τα μορφολογικά στοιχεία των όψεων των οικοδομών (ανοίγματα, διατάξεις ανοιχμάτων). Μετέπειτα, γίνεται σύγκριση των οικοδομών αυτών με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων. Επιχειρείται μια προσπάθεια συσχέτισμού των όσων μελετήθηκαν σχετικά με τις διατάξεις των ανοιχμάτων σε σχέση με την τυπολογική οργάνωση των οικοδομών (κλειστοί και ημιπαύθριοι χώροι, εσωτερικές αυλές) και τις κλιμακτικές αρχές δόμησης (προσανατολισμός, ημιπαύθριοι χώροι).

1. **Τοιχοποιία:** Το πλήρες επικρατέ στο κενό αφού τα ανοίγματα είναι συνήθως μικρά και λιγοστά.

2. **Ανοίγματα:** Τόσο οι θύρες όσο και τα παράθυρα μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία για την ανανώωση του χώρου που κρύβεται πίσω από αυτά. Μπορούνε δηλαδή, να αναγνωρίσουμε ότι πίσω από μια θύρα μεγάλου ανοίγματος, που βρίσκεται σε μακρότοχο, κρύβεται το αίθριο της οκοδόμης.

3. **Διατάξεις Ανοιχμάτων:** Τα ανοίγματα των κατοικιών και πιο γενικά οι όψεις φανερώνουν την κοινωνική κατάσταση του οικισμού καθώς και τον τρόπο ζωής των κατοίκων. Για παράδειγμα, η μακρόχρονη καταπίεση και η ανασφάλεια δεν επέτρεπε στους κατοίκους να ξανοιχτούν στους δρόμους και στις πλατείες, με αποτέλεσμα την στρόφη προς το εσωτερικό με πολύ απλή εξωτερική εμφάνιση. Μερμονιμένες περιπτώσεις κατοικιών έχουν πολυώνυμους διακοσμητές στην πρόσφω τους για αντανάκλαση της κοινωνικής θέσης του ιδιοκτήτη.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοικο (Επαρχία Λευκωσίας)
Θεματική: [Β.] Τοιχοποιία

Τοιχοποιία

Ωμόπλινθος πλίνθος από πηλό που δεν έχει φηθεί σε καμιά, αλλά έχει φηθεί να στεγνώσει στον ήλιο.

Μικρά χαλίκια/πέτρες για την σύνδεση της πλίνθινης τοιχοποιίας με το επιχρίσμα ασβέστη ή χύψου.

Πέτρες ποταμού
Σερράχη που διασχίζει το χωριό.

Χαλίκια

Πήλος
για καλύτερη σύνδεση των λίθων μεταξύ τους.

Στον οικισμό του Μενοίκου παρατηρούμε ότι η δόμηση γίνεται με **υλικά του τόπου**, όπως συνηθίζεται άλλωστε στις περισσότερες παραδοσιακές οικοδομές.

Τα υλικά που κυριαρχούν στο Μένοικο είναι κυρίως **πέτρες του ποταμού**, λόγω του ότι ο οικισμός βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τον ποταμό Σερράχη, καθώς επίσης και **μικρότερα χαλίκια της περιοχής** (ασβεστόλιθοι). Οι πέτρες και τα χαλίκια χρησιμοποιούνται για την δημιουργία της λίθινης βάσης της τοιχοποιίας (όπως διαφαίνεται και στην εικόνα) , ενώ για την περαιτέρω σύνδεση των λίθων μεταξύ τους χρησιμοποιείται **πήλος**.

Η λίθινη βάση προστατεύει την υπόλοιπη τοιχοποιία από την υγρασία. Στον συγκεκριμένο οικισμό η τοιχοποιία είναι κυρίως από **ωμόπλινθο**, ο οποίος συνιστά και το δομικό υλικό της τοιχοποιίας. Το πάχος των φερόντων λίθινων και πλίνθινων τοιχοποιιών είναι περίπου 50 εκατοστά και χαρακτηρίζονται από υψηλή θερμική μάζα. Αυτό αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη θερμική συμπεριφορά του κελύφους της οικοδομής, εξασφαλίζοντας σταθερές θερμοκρασιακές συνθήκες στο εσωτερικό των παραδοσιακών οικοδομών. Τόσο ο πλίνθος όσο και η λίθινη βάση εξασφαλίζουν ότι η θερμοκρασιακή διακύμανση που καταγράφεται στους εσωτερικούς χώρους των παραδοσιακών οικοδομών είναι μειωμένη ,έναντι της μεγάλης θερμοκρασιακής διακύμανσης στο εξωτερικό περιβάλλον.

Για την προστασία του ωμόπλινθου χρησιμοποιείται **επιχρίσμα ασβέστη**, το οποίο εξασφαλίζει τη βελτίωση των θερμομονωτικών χαρακτηριστικών της τοιχοποιίας. Στο εσωτερικό συνηθίζεται η χρήση επιχρισμάτων με βάση τον **χύψο**, λόγω της ικανότητας του να απορροφά την υγρασία από το περιβάλλον. Για την σύνδεση του επιχρίσματος με την πλίνθινη τοιχοποιία τοποθετούνται **μικρά χαλίκια** στους πλίνθους, έτσι ώστε να παραμείνει το επιχρίσμα στην τοιχοποιία.

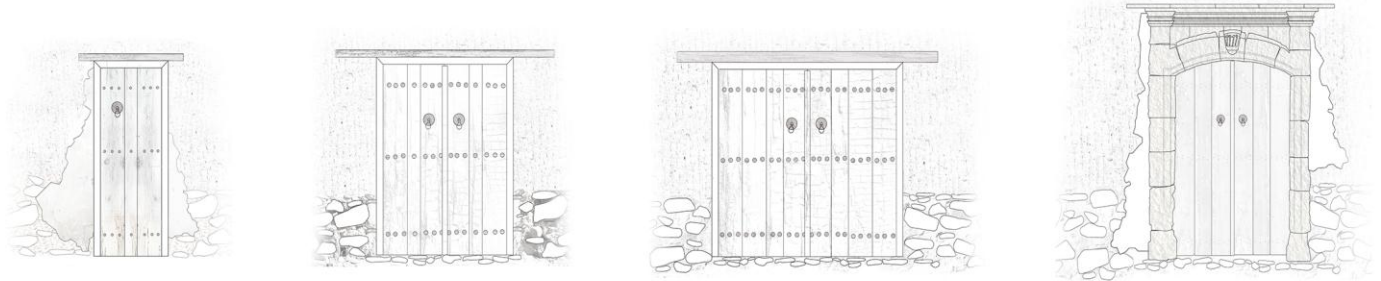
ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένιοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [Γ.] Ανοίγματα ανάλυση μορφολογικών στοιχείων όψεων.

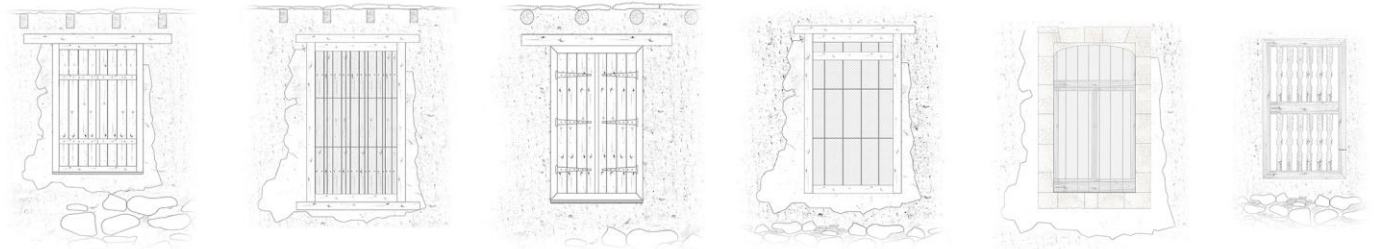
Μέσα από την μελέτη αυτή αναλύονται τα γενικότερα μορφολογικά χαρακτηριστικά που διέπουν τα παραδοσιακά κτίσματα του οικισμού προς ανάλυση. Επιδιώξαμε να προσεγγίσουμε και να αποτυπώσουμε μορφολογικά στοιχεία των όψεων, και πιο συγκεκριμένα αυτά των ανοιγμάτων (θύρες & παράθυρα). Σκοπός είναι η εξαγωγή συμπερασμάτων που σχετίζονται με τα ανοίγματα [τρόπος & μεθόδοι κατασκευής / υλικότητα και διαφοροποίησης αυτής / επιπρόσθετα στοιχεία όψεων και η χρήση τους / σχέση ανοιγμάτων με τον δρόμο και τους χώρους της κατοικίας].

Εν κατακλείδι, εντοπίσαμε και αποτυπώσαμε τα διαφορετικά είδη ανοιγμάτων, τα οποία απαρτίζουν τις όψεις των κατοικιών του Μενόικου, καταλήγοντας σε κατηγορίες θυρών [γ1] και παραθύρων [γ2], αναλόγως με την χρήση και την τοποθέτησή τους στην κατοικία.

γ1. Θύρες

γ2. Παράθυρα

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένολο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [χ1.] Ανοίγματα Ανάλυση Μορφολογικών στοιχείων / Θύρες

Κατηγορία [Α] - απλή μονή σανιδωτή θύρα μικρού πλάτους στο επίπεδο του δρόμου

Απλή ορθογώνια σανιδωτή θύρα εισόδου μικρού ανοίγματος, που οδηγεί σε εσωτερικό χώρο κατοικίας. Για την δημιουργία του ανοίγματος μιας απλής μονής θύρας εισόδου τοποθετείται ξύλο χοντράς διατομής - **εξύλινο ανώφλι** στο πάνω μέρος της θύρας ως στατική λύση για την χεφώνωση του ανοίγματος. Στηρίζει επίσης τον **υπόπλινθο** άνωθεν της θύρας που συνιστά το δομικό υλικό της τοιχοποιίας που βρίσκεται και περιμετρικά του ανοίγματος της εξώθυρας.

Μεταγενέστερες επεμβάσεις αλλοίωσαν την εξώθυρα. Το μέγεθος του ανοίγματος και το ξύλινο ανώφλι που απείμνε υποδεικνύουν την θέση προγενέστερης μονής απλής εξώθυρας. Γίνεται χρήση τούβλων για το κλείσιμο του ανοίγματος, καθώς επίσης τοποθετείται μικρό παραθύρο.

Κατηγορία [Β] - απλή διπλή σανιδωτή θύρα μέτριου πλάτους

Απλή διπλή ορθογώνια σανιδωτή θύρα εισόδου μεγαλύτερου ανοίγματος που οδηγεί σε εσωτερικό χώρο κατοικίας. Τοποθετείται είτε σε μέτωπο με το δρόμο είτε ως είσοδος από το αίθριο στους εσωτερικούς χώρους, όπως φαίνεται στην τρίτη εικόνα. Τα θυρόφυλλα είναι απλά σανιδωτά καρφωτά με τη βοήθεια οριζόντιων ζυγών.

Τοποθετείται ξύλο χοντράς διατομής - **εξύλινο ανώφλι** στο πάνω μέρος της θύρας όπως και στην κατηγορία Α. Η θύρα περιβάλλεται από μια **λίθινη βάση** μικρού ή μεγάλου ύψους, σε υψομετρική διαφορά από τον δρόμο ανάλογα με την οικονομική κατάσταση του ιδιοκτήτη, ενώ η ανωδομή είναι με **πλινθοδομή**.

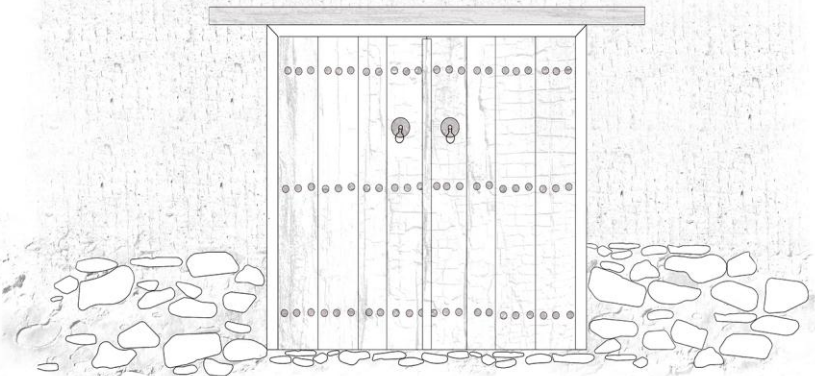

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μέγας (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [χ1.] Ανοίγματα Ανάλυση Μορφολογικών στοιχείων / Θύρες

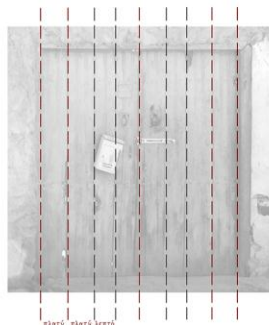
Κατηγορία [Γ] - απλή σανιδωτή θύρα μεγάλου ανοίγματος

Το μεγάλο άνοιγμα της θύρας υποδηλώνει θύρα που οδηγεί σε αίθριο - ξωπότρι αυλής σε μαντρότοιχο.

Τα σανίδια έχουν σχετικά **μεγαλύτερο πάχος** από τις προηγούμενες κατηγορίες ενώ η σύνδεσή τους επιτυγχάνεται με πανομοιότυπο τρόπο. Το **ξύλινο ανώφλι** είναι μεγαλύτερο για στατικούς λόγους, λόγω του μεγαλύτερου ανοίγματος. Τοποθετούνται όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις **λίθοι στο κατώφλι**.

Μεταγενέστερες προσθήκες θυρών σε μαντρότοιχο

Ακολουθείται ένα **μοτίβο** στον τρόπο σύνδεσης των σανιδίων καθώς εφαρμόζονται τις πλείστες φορές δύο πλατιά σανίδια και ακολούθως ένα μικρότερο.

Πίσω από την θύρα του μαντρότοιχου παρατηρούμε την αυλή του σπιτιού. Το πλατύς της θύρας είναι πιο μεγάλο από τις προηγούμενες τυπολογίες για να επιτρέπει η μεταφορά αντικειμένων και προϊόντων στην αυλή με ευκολία.

ΘΙΚΙΣΜΟΣ: Μένουκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [γ1.] Ανοίγματα Ανάλυση Μορφολογικών στοιχείων / Θύρες

Κατηγορία [Δ] - σανιδωτή τοξωτή εξώθυρα με πελεκητή πέτρα

Οι όψεις υποδηλώνουν τον τρόπο ζωής των κατοίκων και την κοινωνικο-οικονομική τους κατάσταση. Στον οικισμό του Μενούκου παρατηρήθηκαν μεμονωμένες περιπτώσεις εξώθυρων πλασιωμένων με πελεκητή πέτρα και σύνθετο διάκοσμο. Η θύρα εισόδου αποτελεί το μόνο εμφανές στοιχείο από τον δρόμο - δημόσια, όπου ο ιδιοκτήτης επιδεικνύει τον πλούτο του. Τα θυρώματα έχουν μεγάλο άνοιγμα και είναι κυρίως σανιδώτα με λιγότερες περιπτώσεις νταμπλαδωτών θυρών, φανερώνοντας την οικονομική κατάσταση του χωριού. Στην εικόνα Β, βλέπουμε θύρες στο παλιό μακάλλικο. Στα δημόσια κτήρια είναι συχνή η τοποθέτηση θυρών με μεγάλο άνοιγμα και διάκοσμο, υποδεικνύοντας την κατατάξή του χωριού.

πλάκα με ανάγλυφο :
κεντρικά στο πάνω μέρος της εξώθυρας τοποθετείται το φυλακτό του σπιτιού, όπου συνήθως αναγράφεται και η χρονολογία ανέγερσης της κατοικίας - κτηρίου

Παραδείγματα τοξωτών πλασιών θυρών με πελεκητή πέτρα

Κατηγορία [Ε] - σανιδωτή ή νταμπλαδωτή εξώθυρα με πελεκητή πέτρα και οριζόντιο υπέρθυρο

Μεταγενέστερη νταμπλαδωτή θύρα εισόδου με πελεκητή πέτρα σε ψωμετρική διαφορά από τον δρόμο με οριζόντιο υπέρθυρο - σιδερέια και ανοίγματα. Υποδηλώνει την καλή οικονομική κατάσταση του ιδιοκτήτη.

Τα ανοίγματα στην πόρτα καθώς και το οριζόντιο υπέρθυρο- φεγγίτης βοηθούσαν στη βιοκλιματική λειτουργία της κατοικίας. Επιτρέπουν το φως να εισέρθει στο εσωτερικό της κατοικίας, ενώ με το άνοιγμά τους επιτυγχάνεται αερισμός της κατοικίας.

Σιδερέιες με την
χρονολογία ανέγερσης της κατοικίας : η τοποθέτηση οριζόντιων υπέρθυρων φανερώνει την οικονομική - κοινωνική κατάσταση του ιδιοκτήτη.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένουκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: 1χ2.1 Ανοίγματα ανάλυση μορφολογικών στοιχείων όψεων/ Παράθυρα

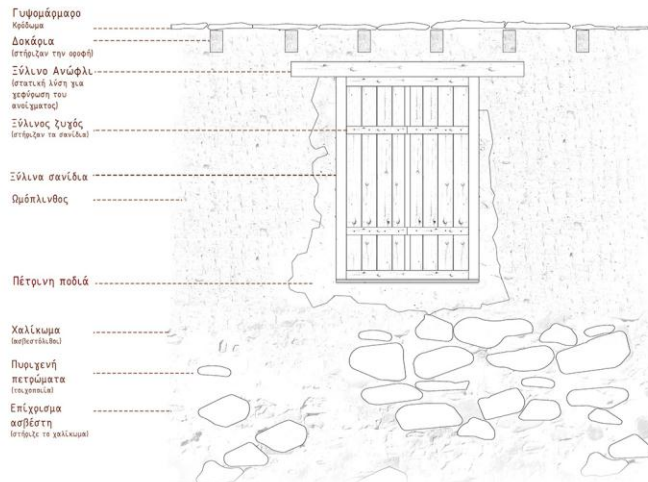

Τα παράθυρα και γενικότερα τα ανοίγματα στους τοίχους των όψεων ήταν περιορισμένα. Το πλήρες κυριαρχεί έναντι του κενού. Κυρίως υπήρχαν ορθογώνια παράθυρα με αναλογίες περίπου 1 προς 1,5.

Τα παλαιότερα και πιο συνηθιμένα παράθυρα που συναντά κανείς στον οικισμό του Μενοίκου είναι τα απλά σανιδωτά. Το υλικό κατασκευής τους ήταν κυρίως από σανίδες, τα οποία καρφώνονταν μεταξύ τους με την βοήθεια ξύλινου ζυγού. Όταν τα ανοίγματα τοποθετούνται σε μικρό ύψος σε σχέση με το επίπεδο του δρόμου, συνηθίζεται να γίνεται χρήση σιδηρίας για προστασία. Παρατηρείται ωστόσο, ότι τα παράθυρα σε αρκετές περιπτώσεις τοποθετούνταν σε μεγάλο ύψος σε σχέση με τον δρόμο. Αυτό θα μπορούσε ίσως να αποτελέσει στοιχείο για την κοινωνική καταστασή του χωριού, όπου διαφαίνεται να επικρατεί ανασφάλεια και στροφή προς το εσωτερικό της κατοικίας.

Κατηγορία [α] - απλό σανιδωτό παράθυρο με ξύλινους ζυγούς.

Τα ξύλινα ορθογώνια παράθυρα με τους ξύλινους ζυγούς συνιστούν τα παλαιότερα και πιο συνηθιμένα παράθυρα σε σχέση με αυτά με μεταλλικούς ζυγούς, και τα συναντούμε συχνά στις κατοικίες του χωριού. Για την χεφώνηση του ανοίγματος γίνεται χρησιμοποιείται ένα ξύλο μεγαλύτερο συχνά των ανοίγματος, ως ξύλινο ανώφλι και αποτελεί την στατική λύση. Συχνά, επίσης, και την τοιχοποιία άνωθεν του παραθύρου. Ορισμένες φορές στο κάτω μέρος του ανοίγματος παρατηρείται πέτρινο ποδιά παραθύρου, το οποίο δεν αποτελεί σύνθετο παραδοσιακό στοιχείο.

ΟΙΚΙΣΜΟΙ: Μένοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [χ2.] Ανοίγματα ανάλυση μορφολογικών στοιχείων όψεων/ Παράθυρα

Κατηγορία [β] - απλό σανιδωτό παράθυρο με ξύλινου ζυχόν και σιδεριά.

Τα παράθυρα που αποτελούνταν από ξύλινα σανίδια και μεταλλική σιδεριά παρατηρούμε ότι σε παραδοσιακές κατασκευές συνοδεύονταν με ανώφλι και ποδιά τα οποία ήταν εμφανή, ενώ σε μεταγενέστερες κατασκευές καλύπτονταν με επίχρωμα. Αυτά τα επίπεδα προστασίας σε σχέση με την κατοικία ίσως δηλώνει μια αυξημένη ανάγκη για ασφάλεια.

Μεταγενέστερα προσθήκες

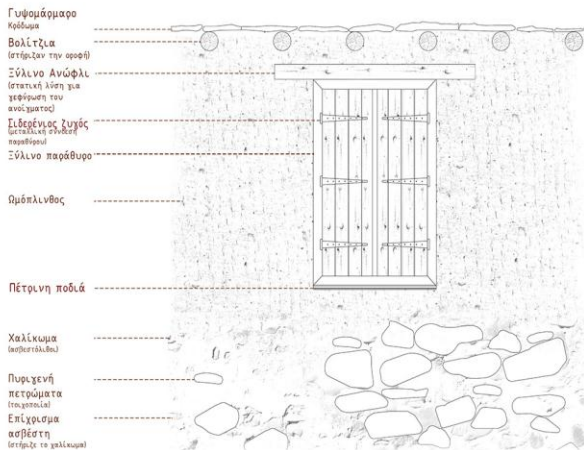
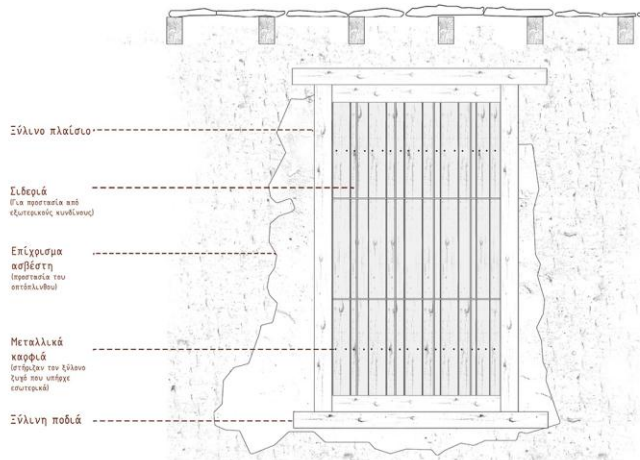
Σε μεταγενέστερα παράθυρα που υπάρχουν στο χωριό μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι συνεχίζει να γίνεται χρήση της "σιδεριάς" αλλά ποσά αυτά το σχήμα των ανοιγμάτων έχει αλλοιωθεί. Επίσης παρατηρούμε ότι γίνεται χρήση πρχέριων υλικών που δηλώνει την οικονομική κατάσταση των κατοίκων του χωριού.

Κατηγορία [χ] - απλό σανιδωτό παράθυρο με σιδερένιου ζυχόν.

Η κατηγορία αυτή είναι μεταγενέστερη των προηγούμενων κατηγοριών, αφού παρατηρείται ότι γίνεται χρήση σιδερένιου ζυχόν έναντι του ξύλινου. Ενιστά, ωστόσο αρκετά συνηθέο είδοο παράθυρο. Ήταν απλά λιτά χωρίς κανένα διάκοομο. Κατασκευάζονταν από ξύλινα σανίδια και καρφώνονταν μεταξύ τους με την βοήθεια οριζόντιων μεταλλικών ζυχόν. Ακολουθείται η ίδια λογική με την κατασκευή των προηγούμενων θυρών, με την μόνη διαφορά ότι τα παράθυρα ανοίγουν προς τα έξω. Συνήθως είναι σανιδωτά, όμως στο χωριό συναντάς και νεότερα περιδωτά παράθυρα που φανερόνουν ότι ο ιδιοκτήτης ήταν σε πολυ καλή οικονομική κατάσταση. Πάνω από το παράθυρο τοποθετείται ξύλινο ανώφλι το οποίο αποτελούσε τη στήριξη της τοχοποιίας για να μπορεί να δημιουργηθεί το άνοιγμα. Ξπάνια υπήρχε η πέτρινη ποδιά, στις περιπτώσεις που το παράθυρο δημιουργούσε εσοχή.

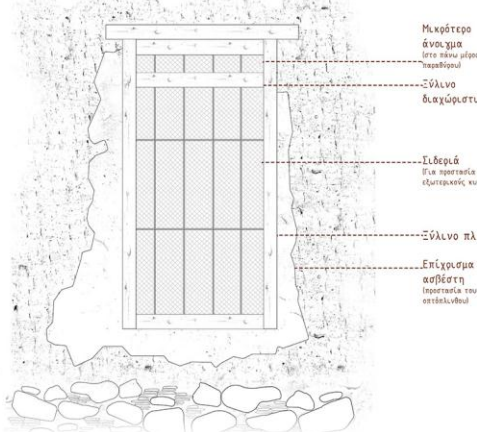
ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοικο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [χ2.] Ανοίγματα ανάλυση μορφολογικών στοιχείων όψεων/ Παράθυρα

Κατηγορία [δ] - απλό ορθογώνιο παράθυρο με σιδεριά.

Εν τη συγκεκριμένη κατηγορία τα ανοίγματα είναι ορθογώνια και τοποθετείται απλή σιδεριά χωρίς περατώση διάκοσμο. Η σιδεριά χρησιμοποιείται για προστασία, λόγω του ότι τα ανοίγματα τοποθετούνται σε χαμηλό ύψος σε σχέση με το επίπεδο του δρόμου. Παρόσο, οι μεταγενέστερες επεμβάσεις στα ανοίγματα δεν επιτρέπουν την πλήρη αποτύπωση της αρχικής τους κατάστασης.

Μεταγενέστερες προσθήκες

Μεταγενέστερες επεμβάσεις αλλοίωσαν τα ανοίγματα που υπήρχαν στις όψεις κτηρίων. Ο διαχωρισμός της υλικότητας που δημιουργείται κατά το πέρασμα του χρόνου αλλά και το ξύλινο ανώφλι φανερώνει ότι στο συγκεκριμένο σημείο υπήρχε ένα ορθογώνιο άνοιγμα. Λαμβάνοντας υπόψη και την υπολοιπή οικοδομή μπορούμε να υποθέσουμε ότι στο συγκεκριμένο σημείο ίσως να υπήρχε ένα απλό τύπου ξύλινο, ορθογώνιο παράθυρο.

Κατηγορία [ε] - συνδυασμός σιδεριάς με χαλαλί.

Εν τη συγκεκριμένη τυπολογία παραθύρων παρουσιάζεται ο συνδυασμός της σιδεριάς με χαλαλί στο εσωτερικό που στηρίζεται από ξύλινο πλαίσιο. Σε αυτή την περίπτωση το παράθυρο βρίσκεται σε σχετική εσοχή στη τοιχοποιία της κατοικίας. Ξπάνια γίνεται χρήση πελεκητής πέτρας στα ανοίγματα για τη δημιουργία "Περλιθωμάτων". Η ύπαρξη πελεκητής πέτρας δηλώνει τη καλή οικονομική κατάσταση του ιδιοκτήτη. Η σιδεριά προστατεύει το άνοιγμα από εξωτερικούς κινδύνους, ενώ το χαλαλί επέτρεπε στο φως να εισέλθει στην κατοικία χωρίς να επιτρέψει ωστόσο την είσοδο του αέρα.

Πελεκητή πέτρα

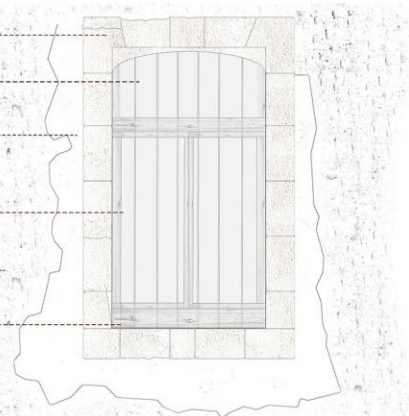
Σιδεριά
(για προστασία από
εξωτερικούς κινδύνους)

Επίχρυσμα
ασβέστη
(ισοστάσια του
οπτόληκτου)

Χαλαλί
(για φωτισμό)

Ομπόλιον

Ξύλινο πλαίσιο

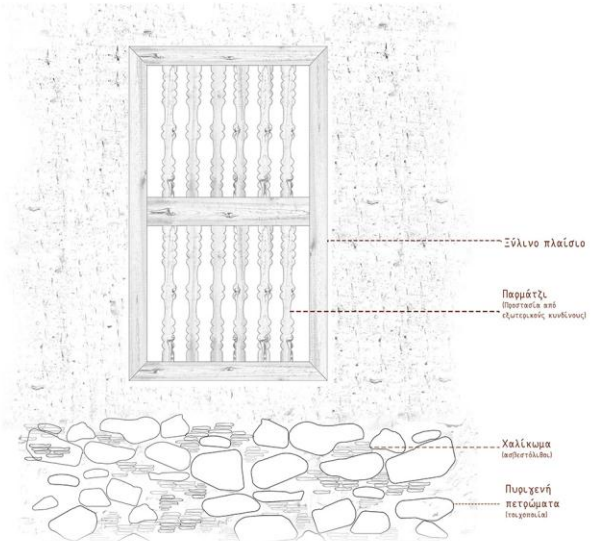
ΘΙΚΙΣΜΟΣ: Μένιοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [ζ2.] Ανοίγματα ανάλυση μορφολογικών στοιχείων όψεων/ Παράθυρα

Κατηγορία [ζ] - παρμακωτό παράθυρο.

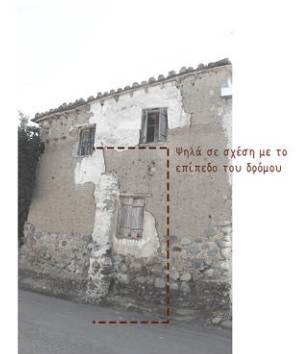

Παρμακωτό
Τυπολογία παραθύρου που δεν συναντάς συχνά στο χωριό Μένιοκο. Υπάρχει μια χαρακτηριστική προστασία στην εξωτερική πλευρά της τοιχοποιίας. Το λεγόμενο "παρμάτζι" συνήθως τοποθετείται σε περιπτώσεις όπου η υψομετρική διαφορά του ανοίγματος είναι σχετικά μικρή σε σχέση με το δρόμο, για προστασία από την ηλιοφάνεια και για ασφάλεια. Στο χωριό συναντάς κυρίως σιδερέα όπως προαναφέραμε και σπανιότερα το παρμάτζι.

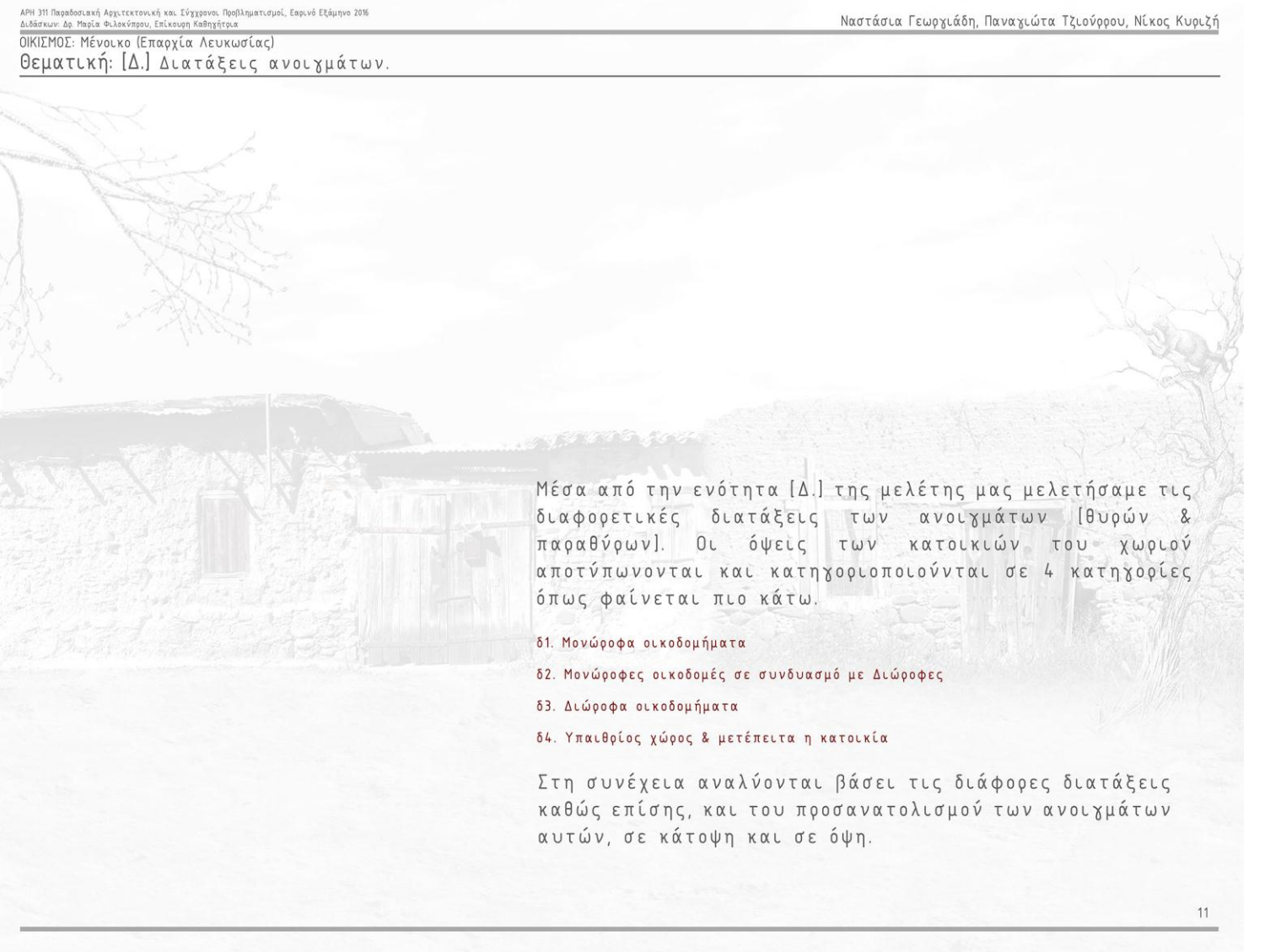
Μεταγενέστερες προσθήκες

Σε μεταγενέστερες προσθήκες παρουσιάζεται ο συνδυασμός περσιδίων με περθόρωμα από πελεκητή πέτρα. Παρόλο που το σχήμα των παραθύρων έχει διαμορφωθεί ως προς τις αναλογίες του συνεχίζει να γίνεται χρήση των στοιχείων αυτών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση φαίνεται να υπήρχε στη θέση του παραθύρου κάποιο μεγαλύτερο ανοίγμα, ίσως πόρτα. Αυτό δηλώνει και το περιθώρισμα που φτάνει μέχρι κάτω στο επίπεδο του δρόμου.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοικο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [Δ.] Διατάξεις ανοιχμάτων.

Μέσα από την ενότητα [Δ.] της μελέτης μας μελετήσαμε τις διαφορετικές διατάξεις των ανοιχμάτων [θυρών & παραθύρων]. Οι όψεις των κατοικιών του χωριού αποτύπωνονται και κατηγοριοποιούνται σε 4 κατηγορίες όπως φαίνεται πιο κάτω.

- δ1. Μονώροφα οικοδομήματα
- δ2. Μονώροφες οικοδομές σε συνδυασμό με Διώροφες
- δ3. Διώροφα οικοδομήματα
- δ4. Υπαιθριος χώρος & μετέπειτα η κατοικία

Στη συνέχεια αναλύονται βάσει τις διάφορες διατάξεις καθώς επίσης, και του προσανατολισμού των ανοιχμάτων αυτών, σε κάτοψη και σε όψη.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοκο (Επαρχία Λευκωσίας)
Θεματική: [δ1.] Μονώροφα οικοδομήματα

- Παραδοσιακά υλικά**
1. Πλωθεί (τοιχοποιία).
 2. Γύψινο επίχρωμα.
 3. Ξύλινα βολιτζίνα οροφής.
 4. Ποικιλοχρή πετρώματα από το ποταμό του χωριού στο κάτω επίπεδο, σε συνδυασμό με ιζηματογενή πετρώματα για πλήρωση των μεταξυ κενών τους (αμώβ).
 5. Φυλάκιακες.

[α1]

[α2]

[α3]

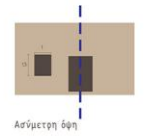
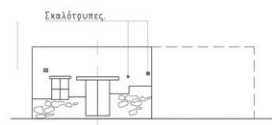
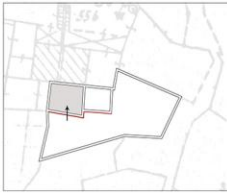
Ασύμμετη διάταξη της θύρας σε σχέση με την οκλία με ένα παράθυρο να εμφανίζεται στα αριστερά της θύρας. Τα ανοίγματα της κατοικίας (θύρα και παράθυρο) έχουν νότιο προσανατολισμό. Οι κύριοι εσωτερικοί χώροι βρίσκονται πίσω από τα ανοίγματα αυτά για αξιοποίηση του ήλιου κατά τους χειμερινούς μήνες.

Η κατοικία δεν εφάπτεται του δρόμου αφού μπροστά της αναπτύσσεται το αίθριο. Δεν υπάρχει άμεση επαφή του δημόσιου με το ιδιωτικό.

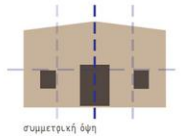
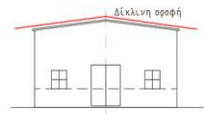
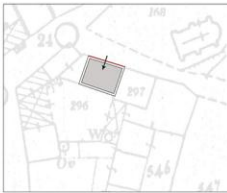
Συμμετρική διάταξη των ανοιχμάτων στην πρόσοψη. Τα ανοίγματα, τόσο η θύρα όσο και τα παράθυρα, έχουν βόρειο προσανατολισμό και βρίσκονται στον κύριο εσωτερικό χώρο της κατοικίας. Δεν επιτυγχάνεται επαρκής ηλιασμός λόγω του προσανατολισμού. Βρίσκεται σε επαφή με το δρόμο αφού εφάπτεται του δρόμου. Ωστόσο, εξαιτίας των παγκυλιωτών παραθώνων φιλτράρεται η σχέση του μέσα με το έξω. Το ιδιωτικό-εσωτερικό της κατοικίας προστατεύεται από την άμεση επαφή με το δημόσιο δρόμο.

Το κτίσμα αυτό έχει βόρειο-ανατολικό προσανατολισμό με ένα μόνο άνοιγμα, την θύρα. Λόγω της κλίμακας και της ελλειψής παραθώνων πηγάει ότι αποτελεί ένα δευτερόν χώρο κατοικίας. Ο χώρος αυτός αποτελείται μέρος κατοικίας με νοτιοανατολικό προσανατολισμό. Ωστόσο, η συγκεκριμένη όψη προς το δημόσιο είναι τυφή, αποκόπτοντας την άμεση επαφή με το δημόσιο.

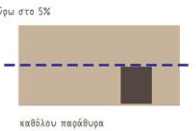
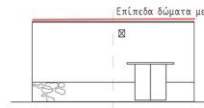
Τα ανοίγματα της κατοικίας έχουν βορειο-δυτικό προσανατολισμό, άρα δεν φαίνεται να επιτυγχάνεται ηλιασμός του κτηρίου. Λόγω του τύπου του ανοίγματος της θύρας και της τοποθέτησης των παραθώνων εκατέρωθεν, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι αποτελεί κύριο εσωτερικό χώρο. Η όψη εφάπτεται του δρόμου έχοντας άμεση επαφή με το δημόσιο. Ωστόσο, λόγω της χρήσης σανιδωτών παραθώνων αποκόπτεται η άμεση σχέση του εσωτερικού ιδιωτικού χώρου της οικίας με το δημόσιο. Φιλτράρεται η σχέση του μέσα με το έξω. Η θύρα που βρίσκεται στα δεξιά της όψης υποδηλώνει, λόγω του μεγάλου ανοίγματος της ότι οδηγεί σε αποθηκευτικό χώρο - δευτερόν.

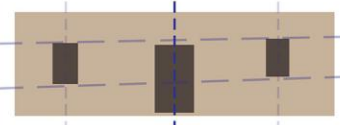
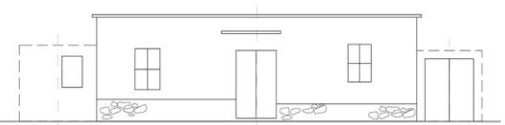
Ασύμμετη όψη

συμμετρική όψη

καθόλου παράθυρα

Αν και τα ανοίγματα των παραθώνων δεν είναι ακριβώς συμμετρικά φαίνεται να υπάρχει μια σχετική συμμετρία.

[α4]

- Μεταγενέστερες προσθήκες**
1. Μικτά Κορμιά, Τσίγες, Τούβλα.
 2. Προθήκη χώρων εκατέρωθεν της οκλίας.

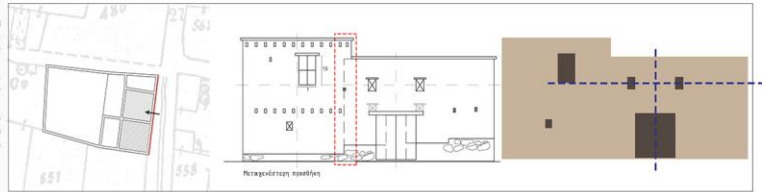
ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένολο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [δ2.] Μονώροφες οικοδομές σε συνδυασμό με Διώροφες

[β1]

Η μονώροφη κατοικία είναι προγενέστερη της διώροφης προσθήκης. Αυτό φαίνεται από τον κίτρινο τοίχο μεταξύ των οικοδομών. Ο προσανατολισμός της κατοικίας είναι ανατολικός, με αποτέλεσμα να μην επηρεάζεται επαρκώς ηλιοσμός. Υπάρχουν δύο πόρτες πάνω από την είσοδο και καλύτερο αερισμό του χώρου, άρα πίσω από τα ανοίγματα αυτά υπάρχει η κυριότερος χώρος της οικίας.

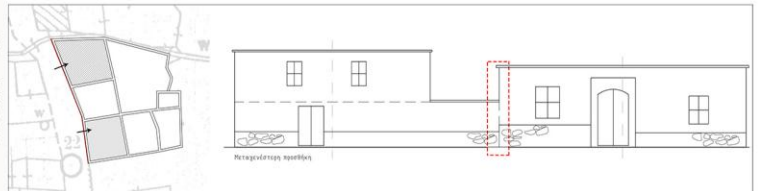
[β2]

Η διώροφη κατοικία είναι προγενέστερη της μονώροφης προσθήκης καθώς η κύρια είσοδος βρίσκεται στη διώροφη οικοδομή. Ο προσανατολισμός είναι περίπου βόρειος, με αποτέλεσμα να μην γίνεται εκμετάλλευση του φυσικού φωτισμού. Το μεγάλο άνοιγμα της εισόδου δηλώνει ότι οδηγεί σε ημιυπαίθριο χώρο. Η πρόσθεση βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου και τα ανοίγματα είναι σχετικά σε χαμηλό ύψος.

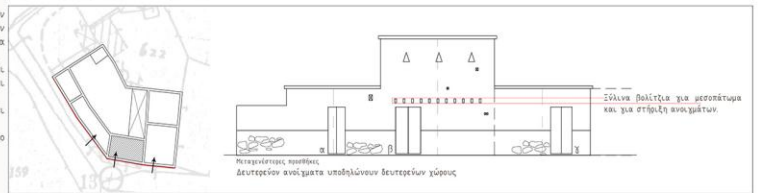
[β3]

Διαφορετικές υπόστασης οικοδομές με δύο ξεχωριστές εισόδους, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο ιδιοκτήτη. Ο προσανατολισμός είναι περίπου δυτικός με αποτέλεσμα να μην γίνεται άμεσος ηλιοσμός της οικίας. Υπάρχει έντονη αντίθεση στα υλικά περιμετρικά των ανοιγμάτων. Η πρόσθεση της κατοικίας βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου.

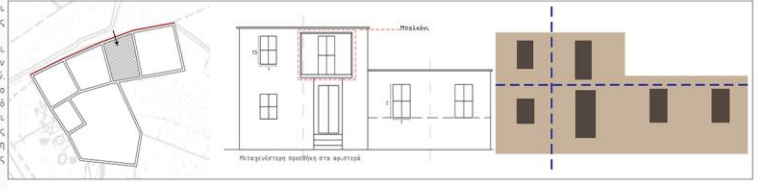
[β4]

Ο διαχωρισμός μεταξύ της τοιχοποιίας των όψεων δηλώνει ότι οι οικοδομές δεν έγιναν την ίδια χρονική περίοδο αλλά η κατοικία αναπτυσσόταν με την πάροδο του χρόνου. Ο προσανατολισμός της κατοικίας είναι νοτιοδυτικός, με αποτέλεσμα να γίνεται πλήρης εκμετάλλευση του ηλιοσμού. Το μέγεθος του ανοιγματος [β] φαίνεται ότι αυτή ήταν η κύρια είσοδος. Η πρόσθεση της κατοικίας βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου.

[β5]

Η μονώροφη πρόσθεση φαίνεται να είναι μεταγενέστερη καθώς τα ανοίγματα της έχουν διαφορετικές αναλογίες. Ο προσανατολισμός της κατοικίας είναι βόρειος περίπου, με αποτέλεσμα να μην γίνεται εκμετάλλευση του ηλιοσμού. Οπίσθια, παρτίδα βόρειου φως στο εσωτερικό της οικίας. Το πελεκητό περιβόριο στα ανοίγματα αλλά και γενικότερα η κατάσταση της οικοδομής δηλώνει την καλή κοινωνική κατάσταση του ιδιοκτήτη. Η πρόσθεση της κατοικίας βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [δ3.] Διώροφα οικοδομήματα

Υλικά:

1. Πλιθόρα (τοχοποιία)
2. Πυρρινή πετρώματα από το ποτάμι του χωριού στο κάτω επίπεδο, σε συνδυασμό με λιθαστηρή πετρώματα για πλήρωση των μεταξύ κενών του (αφή)
3. Ξύλινο δοκάρη για στράφιξη της τοχοποιίας άνωθεν των ανοιγμάτων.

[γ1]

[γ2]

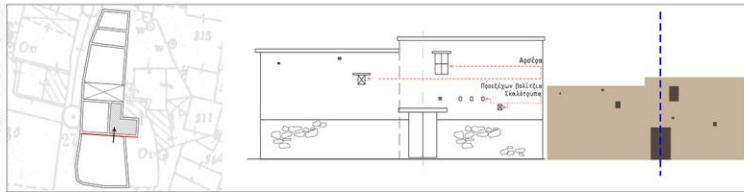
[γ3]

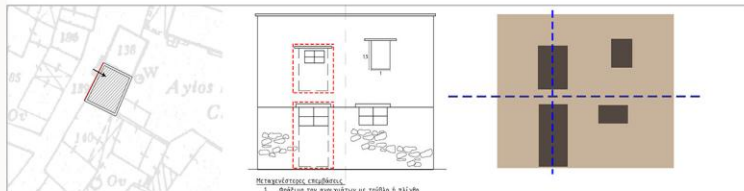
[γ4]

Η οικοδομή φαίνεται να έχει κτιστεί την ίδια χρονική περίοδο καθώς δεν υπάρχει κάτι ιδιαίτερο που να μαρτυρεί μεταγενέστερες επιρρώσεις.

Ο προσανατολισμός της κατοικίας είναι νότιος, αλλά δεν υπάρχουν ανοίγματα στην όψη με αποτέλεσμα να μην γίνεται εκμετάλλευση φυσικού φωτισμού. Η αρέσα στο πάνω σημείο της οικοδομής βοηθά στην καλύτερη εξαγωγή του θερμού αέρα αλλά και εν μέρει στον φωτισμό της.

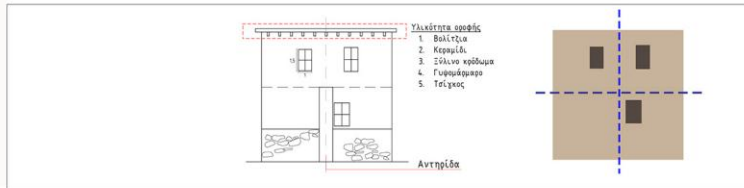
Παρά τις μεταγενέστερες πράξεις προσθήκης, μπορεί να διαβαστεί η αρχική μορφή της οικοδομής. Ο προσανατολισμός της κατοικίας είναι βορειοδυτικός με αποτέλεσμα να μην εισέρχεται αρκετός φυσικός φωτισμός από τα ανοίγματα της πρόσοψης. Η πρόσοψη της κατοικίας βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου.

Ιδιαίτερη τυπολογία οικοδομής με δύο διαφορετικά εσωτερικά επίπεδα πιθανό για επίλυση του ανάγλυφου του εδάφους. Με το κατώτερο επίπεδο να έχει ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα καθώς αποτελείται κατάστημα. Ο προσανατολισμός είναι περίπου βόρειος με αποτέλεσμα να μην γίνεται εκμετάλλευση του ηλιασμού από τα ανοίγματα της πρόσοψης. Ο δημόσιος χαρακτήρας του κτηρίου φαίνεται και από το μέγεθος των ανοιγμάτων, καθώς και από την πελεκητή πέτρα στο περιβόριο. Το μεγάλο άνοιγμα της εισόδου δηλώνει επίσης ότι πίσω πιθανόν να υπάρχει κάποιος ημιυπαίθριος χώρος.

Η όψη δεν είναι η πρόσοψη καθώς δεν υπάρχει πρόσοψη. Ασύμμετρη όψη ως προς τον εγκάρσιο και οριζική άξονα, παράλληλα όμως είναι ευφάνη σε κάποιους περιπτώσεις η προσπάθεια για συμμετρικές γαρήεις. Ο προσανατολισμός είναι βόρειος με αποτέλεσμα να μην επωφελείται από τον ηλιασμό, αλλά παρέχεται εισέρχεται φυσικός φωτισμός από τα ανοίγματα της όψης αυτής λόγω του βόρεινου φωτός.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοια (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [64.] Υπαίθριος χώρος και μετέπειτα η κατοικία

Τυπολογία οικοδομών, όπου η εξώπορτα ανοίγει σε υπαίθριο ή ημιυπαίθριο χώρο και οι εσωτερικοί χώροι αναπτύσσονται περιμετρικά αυτού του αίθρου.

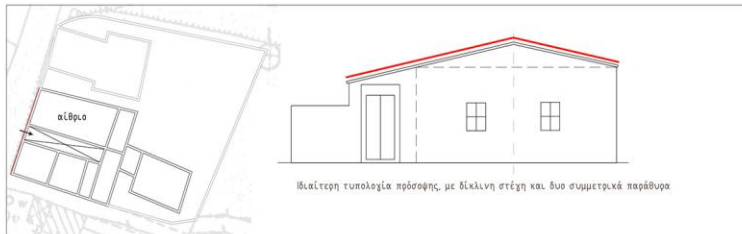
[61]

Τα ανοίγματα της κατοικίας έχουν βορειο-ανατολικό προσανατολισμό στη συγκεκριμένη όψη με ένα παράθυρο και μια συνδυαστή θύρα. Το μεγάλο άνοιγμα της θύρας προβλέπει ότι πίσω από τον μαντρότοχο κρύβεται αιθριακός χώρος, ενώ στα αριστερά της όψης αναπτύσσονται οι εσωτερικοί χώροι της οικίας. Το ιδιαιτεκό φαίνεται να προστατεύεται, αφού δεν έχει άμεση επαφή με τον δρόμο.

[62]

Ιδιαίτερη τυπολογία πρόσοψης, όπου η εξώπορτα ανοίγει σε ηλιακό που βρίσκεται στην άκρη της οικοδομής, ανατρέποντας την συμετρία που δημιουργούν τα παράθυρα στα δεξιά. Τα ανοίγματα έχουν βορειοδυτικό προσανατολισμό, άρα δεν αξιοποιείται ο ηλιασμός. Οι εσωτερικοί χώροι της οικίας αναπτύσσονται στα δεξιά του ημιυπαίθριου χώρου-ηλιακού. Παρά το γεγονός ότι η όψη της κατοικίας εφάπτεται του δρόμου, δεν έχει άμεση σχέση με το δημόσιο αφού γίνεται φιλτράρισμα του δημόσιου-ιδιωτικού λόγω του αίθρου.

[63]

Όψη της οικοδομής η οποία εφάπτεται του δρόμου με βορειο-δυτικό προσανατολισμό, για ελάχιστο ηλιασμό της οικίας. Τα ανοίγματα τοποθετούνται σε μεγάλο ύψος σε σχέση με το δρόμο για προστασία του ιδιωτικού. Βρίσκονται επίσης, σε υψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τα παράθυρα που βρίσκονται στα εσωτερικά. Αριστερά της ξυρόφνης οικοδομής αναπτύσσεται ο ηλιακός και στη συνέχεια το αίθριο. Το πιο πιθανόν η είσοδος να βρίσκεται στον μαντρότοχο είτε μπροστά από τον ηλιακό είτε από το αίθριο.

Το πλήρες δεν κυριαρχεί σε αυτή την περίπτωση αφού τα ανοίγματα είναι αρκετά με αναλογίες 1:2

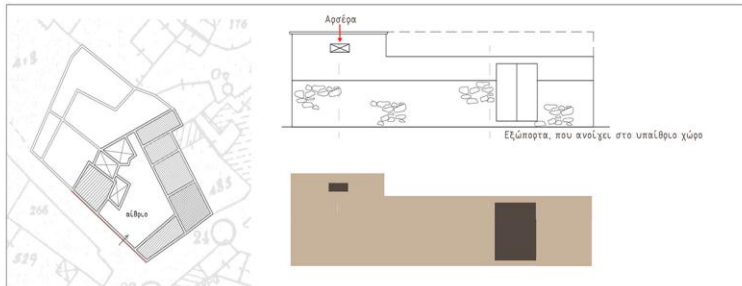
Αρρέες που εμφανίζονται στον κίνο χώρο της οικίας για αερισμό.

Υψομετρική διαφορά από το έδαφος για επιπλέον προστασία του ιδιωτικού.

[64]

Η κατοικία έχει νοτιο-δυτικό προσανατολισμό με την είσοδο της οικίας να βρίσκεται στον μαντρότοχο μπροστά από το αίθριο. Αυτό το καταλαμβάνουμε από το μέγιστο της θύρας που προβλέπει το κρύψεται πίσω. Ο φηλός μαντρότοχος δεν έχει κανένα άνοιγμα, μόνο μια αρρέα στα αριστερά της πρόσοψης, για λόγους αερισμού και φωτισμού. Οι εσωτερικοί χώροι αναπτύσσονται δεξιά και πίσω από το αίθριο. Έτσι το ιδιωτικό προστατεύεται από το δημόσιο με τη βοήθεια του μαντρότοχου και του αίθρου. Η σχέση του μέσ με το έξω φιλτράρεται.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [64.] Υπαίθριος χώρος και μετέπειτα η κατοικία

Κύριο χαρακτηριστικό της κυριακής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής είναι η συνεχής πικιά δόηση.

[65]

[66]

[67]

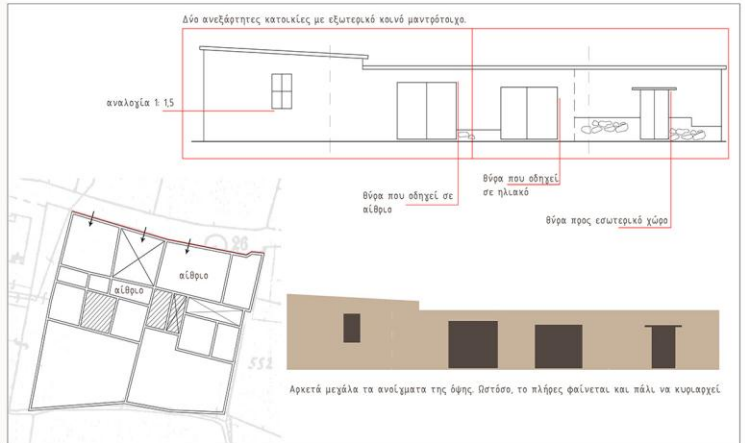
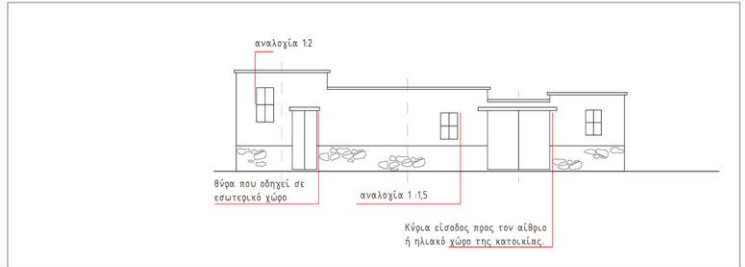
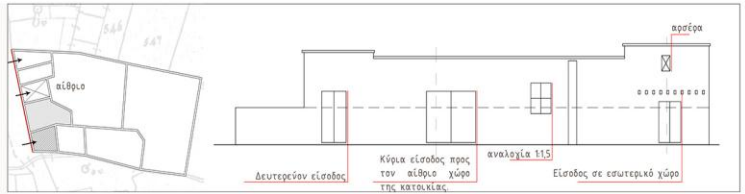
Παραδοσιακά υλικά

1. Πυρήνιο ή κίτρινο πετρώματα από το ποτάμι στο κάτω επίπεδο με πηλή για πλήρωση των μετώπων κενών τους (αμμό).
2. Πλινθιά.
3. Επίχρυσμα ασβεστίου.
4. Ξύλινες κατασκευές.

Τα ανοίγματα της οικίας έχουν δυτικό προσανατολισμό, άρα επωφελιούνται, ηλιασμό κατά τις απογευματινές ώρες. Αποτελεί μια οικοδομή με τρεις διαφορετικές θύρες που οδηγούν σε διαφορετικούς χώρους της οικίας, λόγω του μεγέθους του ανοίγματος της μεσαίας θύρας καταλαμβάνουμε ότι πίσω κρύβεται ηλιακός και μετέπειτα αίθριο. Επίσης, εξαιτίας του ότι υπάρχει παρόμοιο και άνοιγμα δεξιά της οφής, σηλάει ότι πίσω υπάρχει κήπος εσωτερικός χώρος. Η θύρα στα αριστερά φαίνεται να οδηγεί σε δευτερεύον χώρο.

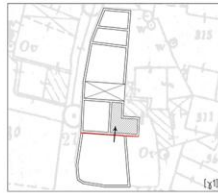
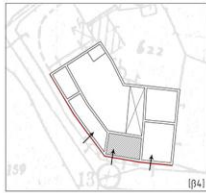
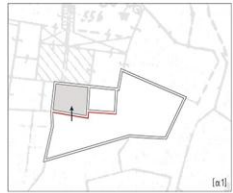
Στην οικοδομή αυτή διαφαίνεται έντονα η αντίθεση του μεγέθους της μιας θύρας από την άλλη, με την αριστερά να αποτελεί θύρα προς εσωτερικό χώρο και τη δεξιά να οδηγεί στον ηλιακό και στο αίθριο. Αριστερά και δεξιά της μεγάλης θύρας απορείς λόγω των ανοιγμάτων των παραθύρων, ότι υπάρχουν χώροι εσωτερικοί. Το άνοιγμα στα αριστερά βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από το έδαφος για προστασία του ιδιωτικού χώρου.

Τα ανοίγματα των κατοικιών αυτών έχουν βόρεια προσανατολισμό, ενώ μπορούν να καταλάβουμε τι κρύβεται από πίσω μέσω του μεγέθους του κάθε ανοίγματος. Αρχικά, στα αριστερά της οφής φαίνεται να υπάρχει εσωτερικός χώρος οικίας λόγω του παραθύρου. Η πρώτη θύρα, βρίσκεται στον μαντρότοχο και οδηγεί σε αίθριο, ενώ η δεύτερη λόγω του βόρειου πίσω της σηλάει ότι οδηγεί σε ηλιακό. Στα δεξιά του, η τελευταία και πιο στενή σανιδωτή θύρα, οδηγεί σε εσωτερικό χώρο. Οι ιδιωτικοί χώροι των δύο κατοικιών αναπτύσσονται κυρίως στο πίσω μέρος, για προστασία του ιδιωτικού.

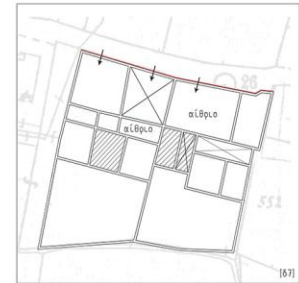
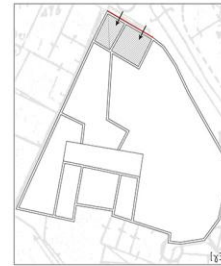
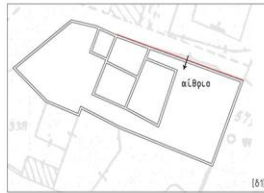
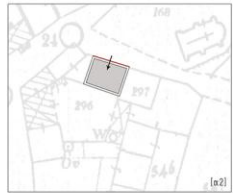
Σύγκριση των κατοικιών βάσει του προσανατολισμού των ανοιχμάτων

Κατοικίες με ΝΟΤΙΟ προσανατολισμό

Οι κύριοι εσωτερικοί χώροι της κατοικίας τοποθετούνται προς το νότο είτε σε μέτωπο με τον δρόμο [β4] είτε με τη μεσολάβηση αιθρούς [α1] & [γ1].

Κατοικίες με ΒΟΡΕΙΟ-ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ προσανατολισμό

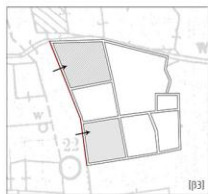

Τις πλείστες φορές οι κύριοι εσωτερικοί χώροι της κατοικίας τοποθετούνται βορειο-ανατολικά σε μέτωπο με τον δρόμο και λόγω του ότι το πλήρες κυριαρχεί του νενού το ιδιωτικό προστατεύεται από το δημόσιο. Διαφαίνεται επίσης, ότι οι υπόλοιποι χώροι που αναπτύσσονται στο πίσω μέρος έχουν νότιο προσανατολισμό για αξιοποίηση του ηλιασμού.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένουκο (Επαρχία Λευκωσίας)
Θεματική: [Ε.] Συμπεράσματα

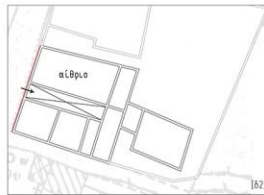
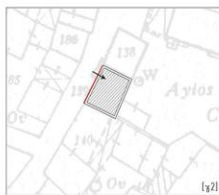
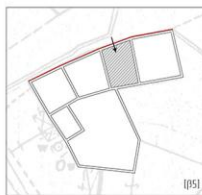
Σύγκριση των κατοικιών βάσει του προσανατολισμού των ανοιγμάτων

Κατοικίες με ΝΟΤΙΟ-ΔΥΤΙΚΟ προσανατολισμό

Οι κύριοι εσωτερικοί χώροι της κατοικίας αναπτύσσονται με τα ανοίγματά τους να βρίσκονται νοτιο-δυτικά για μέγιστη αξιοποίηση του ήλιου κατά την διάρκεια της ημέρας.

Κατοικίες με ΒΟΡΕΙΟ-ΔΥΤΙΚΟ προσανατολισμό

Οι κατοικίες με βορειο-δυτικό προσανατολισμό βρίσκονται στο μέτωπο του δρόμου και δεν εκμεταλλούνται το φυσικό φωτισμό. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι κύριοι χώροι της κατοικίας αναπτύσσονται νοτιο-δυτικά και επωφελούνται του ηλιασμού.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ: Μένιοκο (Επαρχία Λευκωσίας)

Θεματική: [Ε.] Συμπεράσματα

Μέσα από την μελέτη αυτή εξάγονται ορισμένα συμπεράσματα από όσα μελετήθηκαν σχετικά με την τοιχοποιία, ανοίγματα και τις διατάξεις αυτών.

Τοιχοποιία και υλικά δόμησης στο Μένιοκο

Αρχικά, μπορεί να αναφερθεί ότι στο χωριό Μένιοκο χρησιμοποιούνται ως υλικά δόμησης τα υλικά του ίδιου του τόπου. Σπάνια συναντούμε μεμονωμένες περιπτώσεις όπου γίνεται χρήση υλικών από άλλο τόπο, λόγω του ότι η μεταφορά υλικών ήταν αρκετά δύσκολη. Η χρήση υλικών από το φυσικό περιβάλλον, για παράδειγμα πετρών από τον ποταμό του χωριού, συμβάλλει αφενός στην καλύτερη αντιμετώπιση των οικοδομών στο φυσικό τοπίο, και αφετέρου στην ελαττοποίηση του κόστους παραγωγής.

πλινθάρι

πέτρες ποταμού

Ανοίγματα

Κόριο χαρακτηριστικό της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής είναι η συνεχής πυκνή δόμηση, όπου το πλήρες κυριαρχεί του κενού. Δεν υπάρχει κάποιος κόνονας συμμετρίας στις όψεις των οικοδομών, αλλά φαίνεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρούνται συμμετρικά ανοίγματα και γίνεται μια προσπάθεια να κρατηθούν κάποιες κύριες χαράξεις.

Θύρες

Οι θύρες που συναντά κανείς στο χωριό είναι κυρίως απλές σανιδωτές των οποίων το πλάτος διαφοροποιείται αναλόγως με το που οδηγούν. Δεν υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου οι θύρες είναι διακοσμημένες ή γίνεται χρήση άλλου υλικού αντί των σανιδιών. Η εμφάνιση νταμπλαδωτών θυρών ή με πελεκητή πέτρα είναι ελάχιστη, συμπεραίνοντας ότι η οικονομική κατάσταση του χωριού ήταν μέτρια, ενώ οι αστικές επιρροές ήταν μειωμένες.

Παράθυρα

Τα πιο συνηθισμένα παράθυρα του οικισμού είναι τα ορθογώνια σανιδωτά με ξύλινο ζυγό. Έχουν αναλογίες κυρίως 1 προς 1,5 ή 1 προς 2, αναλογίες δηλαδή των παραθύρων της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Τα μικρά παράθυρα τα οποία ανοίχονται στη βορινή πλευρά των κτιρίων εξασφαλίζουν επαρκή φωτισμό και αερισμό, ενώ ταυτόχρονα βοηθούν στη μείωση των θερμικών απωλειών.

Διατάξεις ανοιγμάτων

Αν και δεν εξάχεται συγκεκριμένος κανόνας σχετικά με τον προσανατολισμό των ανοιγμάτων στα οικοδομήματα του Μενιόκου, μπορεί κανείς να διακρίνει [βάσει της προηγούμενης ανάλυσης σελ. 18-19] ότι ίσως εμπειρικά οι κάτοικοι επιχειρούσαν να αξιοποιήσουν τα ηλιακά κέρδη & να επωφεληθούν από το φυσικό αερισμό μέσα από την κατάλληλη διάταξη των ανοιγμάτων στους χώρους της οικίας. Οι περισσότεροι χώροι διήμερης είναι τοποθετημένοι στη νότια κυρίως πλευρά του κτιρίου - σε ορισμένες περιοχές και στη ΝΑ ή στη ΝΔ πλευρά. Στη βορινή πλευρά τοποθετούνται οι δευτερεύον χώροι, έτσι ώστε να δημιουργείται ένας χώρος ανάσχεσης σε επαφή με τον κύριο χώρο κατοικίας (ο οποίος προφυλάσσονταν έτσι από το κρύο).

Θεματική: [Ζ.] Βιβλιογραφία

Διαδικτυακές πηγές

1. <http://www.menico.org/>
2. <http://www.ix-andromeda.com/nicosia/menoiko.html>
3. <http://www.cyprushighlights.com/2011/12/25/%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF/>
4. <https://www.google.com/maps/place/%CE%9C%CE%AD%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF,+%CE%9A%CF%80%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82/@35.1137762,33.1361203,15z/data=!4m5!3m4!1s0x14de010aadee0de3:0x864057364b3cf103!8m2!3d35.1140773!4d33.1435877>
5. <http://www.vernarch.ac.cy/easyconsole.cfm/id/94>

Φωτογραφικό υλικό

Οι φωτογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν στην μελέτη πάρθηκαν κατά την επίσκεψη μας στο χωριό.

Άλλες πληροφορίες

Κατά την επίσκεψη μας στο χωριό συνομιλήσαμε με τον κοινοτάρχη καθώς επίσης, και με κατοίκους της περιοχής για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις οικοδομές και γενικότερα για στοιχεία σχετικά με τον οικισμό.